

PIRATSKA STRANKA SLOVENIJE

Odgovori na vprašanja Združenja občin Slovenije

Zadeva: 041-1/2026

Marec 2026

---

1. ŠTEVILO OBČIN

V Sloveniji je lokalna samouprava ustavna pravica in kot taka mora tudi ostati. Število občin samo po sebi ni problem. Problem je, da marsiktera občina nima realnih pogojev za samostojno delovanje, a ji država vseeno nalaga enake obveznosti kot veliko večjim. Piratska stranka ne zagovarja prisilnega združevanja, podpiramo pa spodbude za prostovoljno povezovanje manjših občin, ki ne zmorejo zagotavljati osnovnih storitev iz lastnih virov. Naloga občine je tudi, da sama najde vire financiranja in ne živi od državnih transferjev. Občine imajo že zdaj na voljo prihodkovne vzvode, od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča do komunalnega prispevka, a jih pogosto ne izkoristijo v celoti. Namesto da čakajo na višjo povprečnino, predlagamo, da država občinam zagotovi boljša orodja za upravljanje lastnih prihodkov, ter da se vsi občinski proračuni in pogodbe obvezno objavljajo v obliki, ki jo lahko bere in analizira vsak občan, ne le specializiran računovodja. Iz navedenega razloga tudi predlagamo standardizacijo

2. CENTRALIZACIJA

Strinjamo se, da je Slovenija preveč centralizirana, a decentralizacija ni le vprašanje pristojnosti, temveč tudi vprašanje tega, kje ljudje živijo in delajo. Dokler so delovna mesta, storitve in priložnosti skoncentrirani v nekaj mestnih jedrih, bo preostali del države zaostajal ne glede na to, koliko pristojnosti prenesemo na občine. Piratska stranka zato podpira ciljno urbanizacijo satelitskih mest s spodbudami tako gospodarstvu kot zaposlenim, da se znižajo stroški poslovanja zunaj Ljubljane. Za občino je ključno, da so ljudje tam. Vse ostalo sledi. Opozarjamo tudi na strošek prevoza na delo: pri minimalni plači ta strošek za delodajalca že dosega raven zdravstvenega prispevka, kar podjetja sili v center in prazni obrobje. Hkrati se zavzemamo za odprtokodne digitalne rešitve za občinsko upravo, torej programsko opremo, ki je javno dostopna, preverljiva in ni odvisna od enega samega ponudnika. Takšen pristop bi občinam prinesel tako tehnološko samostojnost kot nižje stroške.

3. PARTNERSKI DIALOG

Pravi dialog zahteva transparentnost na obeh straneh. Piratska stranka podpira vzpostavitev javno dostopne zakonodajne platforme, na kateri bi bile vse pripombe občin, združenj in drugih deležnikov objavljene skupaj z odzivi ministrstev. Tako bi vsak občan lahko spremljal, ali država občinske predloge dejansko upošteva ali zgolj odlaga. S tem dialog ne bi bil več odvisen od politične volje posameznega ministra, ampak bi postal del javnega zapisa. Glede samostojnega resorja za lokalno samoupravo smo pragmatični: pomembnejša od organizacijske sheme je dejanska moč takšnega organa, da ustavi predpise, ki občinam nalagajo naloge brez denarja za njihovo izvajanje. Zato se zavzemamo za uvedbo preprostega pravila: država občini ne more

naložiti nove naloge, ne da bi sočasno zagotovila vir financiranja. To ni le vprašanje proračuna, temveč spoštovanja občin kot avtonomnih skupnosti, ki so več kot le izvajalke državne volje.

4. POKRAJINE

Piratska stranka podpira ustanovitev pokrajin kot druge ravni lokalne samouprave, a ne pod kakršnimikoli pogoji. Pokrajine, ki bi bile zgolj nova plast birokracije brez demokratične legitimnosti, bi bile slabše od sedanjega stanja. Zagovarjamo pokrajine z neposredno voljenimi sveti, jasnimi pristojnostmi in lastnimi viri financiranja, ne pa predalčke za strankarsko kadrovanje. Regionalizacija je smiselna tudi iz povsem praktičnih razlogov: številne naloge, ki jih danes opravlja 212 občinskih uprav vsaka zase, bi se na regionalni ravni izvajale učinkoviteje in ceneje. To velja za prostorsko načrtovanje, koordinacijo javnega prometa, pripravo evropskih projektov in skupne digitalne storitve. Tri desetletja čakanja na pokrajine pričajo o politični kulturi, ki decentralizacijo hvali na papirju in sabotira v praksi. Piratska stranka se zavezuje, da bo ustanovitev pokrajin aktivno podprla v naslednjem mandatu.

5. RAZVOJNE RAZLIKE

Razvojne razlike niso naravna danost, temveč posledica politik, ki investicije in storitve usmerjajo v center. Piratska stranka predlaga spremembo prostorske zakonodaje, ki bi občinam omogočila delno sprejetje občinskih prostorskih načrtov. To pomeni, da občina uveljavi posamezne dele načrta, ne da čaka na zaključek celotnega postopka, ki danes traja leta. S tem bi se hitreje odzvale na dejanske potrebe prostora. Podpiramo tudi kartiranje mešane rabe na kmetijskih zemljiščih, kar pomeni, da bi na podeželju pod jasnimi pogoji omogočili preplet kmetijstva, turizma in lažje industrije. Podoben pristop že desetletja uspešno uporablja Japonska, kjer takšen model ohranja podeželje živo. Vidimo tudi potencial v reformi katastrskih dohodkov, ki v trenutni obliki kmetovanja ne spodbujajo, temveč ga obremenjujejo. Za najmanjše občine podpiramo vzpostavitev skupnih strokovnih služb na regionalni ravni ter odprto digitalno platformo za medobčinsko sodelovanje, prek katere bi občine delile izkušnje in vzorčne projekte. Takšno infrastrukturo že uspešno uporabljajo piratske občinske uprave v Češki republiki.

6. FINANCIRANJE OBČIN IN POVPREČNINA

Povprečnina, torej znesek, ki ga država nameni občini na prebivalca za izvajanje zakonsko določenih nalog, za skoraj petino zaostaja za dejanskimi stroški. To je nevdržno. A odgovor ni zgolj v tem, da država občinam nakaže več denarja. Konec koncev so občine same podale pritožbo, da nočejo biti odvisne od državnega aparata. Tako je prav in želimo si, da tudi tako ostane. Piratska stranka podpira avtomatsko usklajevanje povprečnine z dejanskimi stroški, da se občine ne bodo vsako leto znova pogajale za preživetje. Hkrati zahtevamo, da se celotna metodologija izračuna objavi v odprti obliki, ki jo lahko preveri vsak: občine, raziskovalci in javnost. Poleg tega predlagamo, da občine aktivneje izkoristijo prihodkovne vzvode, ki jih že imajo, od nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča do komunalnih prispevkov in ustreznega dviga stopenj. Občinska avtonomija pomeni tudi finančno odgovornost.

7. EU SREDSTVA

Slovenija evropskih sredstev ne črpa slabo zato, ker občine ne bi znale, temveč zato, ker jim država nalaga nesorazmerne administrativne zahteve in ohranja nepregledne postopke. Občina, ki želi prijaviti projekt na evropski razpis, se danes srečuje z množico informacijskih sistemov, ki med seboj ne komunicirajo, podatke pa je treba vnašati ročno in večkrat. Piratska stranka se zavzema za enotno in odprto digitalno okolje za upravljanje evropskih projektov od začetka do konca, kjer občina v realnem času vidi stanje svoje vloge, roke in zahteve. Ustanovitev pokrajin bi tudi tukaj pomagala: regionalne podporne pisarne, neodvisne od vladnih služb, bi manjšim občinam nudile strokovno pomoč pri pripravi vlog in vodenju projektov. Poenostavitev postopkov ni usluga občinam, temveč pogoj za to, da evropska sredstva dejansko pridejo do ljudi in ne ostanejo ujeta v birokratskih ozkih grlih na nacionalni ravni.

8. KADROVSKA PODHRANJENOST

Kadrovsko podhranjenost občin delno povzroča nepotrebna zapletenost postopkov, ki za razmeroma preproste naloge zahteva ozko specializirane kadre. Piratska stranka se zato ne zavzema le za več zaposlenih, temveč za korenito poenostavitev in digitalizacijo postopkov z odprtokodnimi orodji. To pomeni programska oprema, ki jo občina lahko prosto uporablja, prilagaja in deli z drugimi občinami, ne da bi za to plačevala licenčnine. Podpiramo sistemsko sofinanciranje skupnih občinskih služb, zlasti na področjih prostorskega načrtovanja, javnih naročil in priprave evropskih projektov, a opozarjamo, da so te službe učinkovite le, če delujejo na podlagi skupnih digitalnih standardov. Zavzemamo se tudi za program štipendij in spodbud za strokovnjake, ki se zaposlijo v občinah z manj kot 5.000 prebivalci. Del kadrovskega problema pa bo rešila še regionalizacija, ki bo omogočila, da se strokovnjaki zaposlijo na ravni pokrajin in s tem pokrivajo več občin hkrati, namesto da vsaka občina posebej išče istega redkega specialista.